

Hukuk Devleti – ortaya çıkışı

- Almanya – 18. YY – Jellinek
- ABD – İngiltere – “Rule of Law” - Hukukun Hükümlanlığı
- İstisnasız herkese etkin hukuksal korumanın sağlanabildiği devlet
- İdari makamların kamu adına otorite kullanabilme yetkilerini, yargı mercilerinin yargısal son sözü söyleyebilme ve cezalandırma yetkilerini sindirebildikleri, içselleştirebildikleri ve otokontrole tabi tutabildikleri devlet

Hukuk Devleti olmanın 5 Kriteri - Test

- Yöneticileri de bağlayan hukuk kuralları var mı?
- Bireylere hukuki yollarla yönetime başvurma ve itiraz etme olanakları tanınmış mı?
- Bireylerin yönetimin eylem ve işlemlerine karşı gidebilecekleri etkin yargısal yollar var mı?
- Yargının adil ve etkin işlemesini sağlayan mekanizmalar (yargı bağımsızlığı gibi) kurulmuş mu?
- Mevcut hukuk kuralları asgari evrensel normlara uygun mu?

Sosyal Devlet

- Anayasa m.2
- Temel sosyal ihtiyaçların (sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi) devlet tarafından bedelsiz veya düşük bedelle sağlandığı devlet
- 1960'lardaki algılama – bireyin her tür ihtiyaını devlet bedava sağlamalı
- 1980'ler – devlet sadece güvenlik ve adalet gibi çok temel ihtiyaçları üstlenmeli, diğerlerini piyasaya bırakmalı
- 2000'ler – devlet, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik gibi temel ihtiyaçların sağlanmasını garanti etmeli ve kişiler de mali imkanlarına göre bunlara katkı vermeli

Sosyal devlet – kavramsal gelişim

- **Liberal anlayış** – “Locke”: hayat, hürriyet, mülkiyet – devletin özgür bırakma ödevi – devletin sosyal alanlara müdahale etmesinin kaçınılmaz geri dönüşü (bedeli), bireyin özgürlük alanlarının daha çok sınırlanması – Neoliberalizm: Thatcher/Reagan/Özal
- **Sosyalist anlayış** – “Marks/Engels”: devletin özgürleştirme ödevi – aç insana özgürlük vermenin kıymeti yok – “Leninist” yorum ve iflası – Revizyon: sosyal demokrasi
- **Sentez** : üretim/bölüşüm ikilemi – “sosyal adalet”

Sosyal devlet – Anayasa

- Anayasanın sosyalist ve liberal anlayışlar arasında tercihi var mı? – m.65, m.167, m.41-64: sosyal haklar – m.48: özel teşebbüs özgürlüğü
- Sosyal devletin idareye yüklediği asgari yükümlülükler

Laiklik İlkesi

- AY m.2, m.24, Başlangıç
 - Laik devlet
 - Vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyeti
 - ibadete zorlama yasağı
 - Dinsel inanç nedeniyle kınama ve suçlama yasağı
 - Devletin temel düzenini din kurallarına dayandırma ve devlet işlerine dini karıştırma yasağı
 - Dinsel duyguları siyasi nedenlerle istismar etme ve din üzerinden siyasi çıkar elde etmeye çalışma yasağı

Laiklik ve Sekülerlik

- Fransa'da laiklik
- Sekülerlik
- Laiklik tanımı
 - inanç özgürlüğünün güvenceye alınması
 - inanmama veya ibadet etmeme hakkı
 - Devletin dinsel inançlara karşı tarafsız olması
 - Devletin ve hukuk sisteminin dinsel kurallara göre biçimlendirilmemesi
- Türk laikliğinin temel özellikleri